WYNIA'S WEEK

Alles moet desnoods kapot om aan de sacrosancte Kritische Depositie Waardes voor stikstof te voldoen

Posted on 23 april 2022 by Arnout Jaspers

Toen in 2019 de stikstof'crisis' uitbrak omdat de Raad van State het Programma Aanpak Stikstof (PAS) van de overheid onwettig verklaarde, kwamen niet alleen de woning- en wegenbouw tot stilstand omdat er geen vergunningen meer verleend konden worden. Ook de aanleg van nieuwe windturbineparken op land dreigde vast te lopen. Hoewel windturbines, als ze er eenmaal staan en in bedrijf zijn, geen stikstofverbindingen uitstoten, komt bij de bouw van een windturbine NOx vrij uit de uitlaatpijpen van de vrachtwagens en hijskranen die daarvoor nodig zijn.

Die eenmalige, relatief heel kleine stikstof-uitstoot, die over de hele levensduur van zo'n windturbine niets voorstelt, was met het schrappen van het PAS toch een struikelblok geworden. Windmolenparken zaten dus in hetzelfde schuitje als nieuwe woonwijken, die na de bouw ook vrijwel geen stikstofuitstoot veroorzaken.

Het is misschien wel het meest absurde aspect van de hele stikstofregelgeving: het maakt geen onderscheid tussen eenmalige en structurele stikstofuitstoot. Als een project volgens het verplichte RIVM-rekenmodel Aerius slechts eventjes een overschrijding van de Kritische Depositiewaarde (KDW) veroorzaakt in Natura-2000 gebieden waarvoor niet direct een compensatie gevonden kan worden, strandt het hele project.

In het geval van een windturbine kun je zelfs argumenteren, dat die, eenmaal in bedrijf, veel meer stikstofuitstoot voorkómt dan de bouw veroorzaakte, omdat dankzij die windturbine minder fossiele energie met bijbehorende stikstofuitstoot nodig is. Al is vaak onduidelijk waar, wanneer en hoeveel uitstoot precies voorkomen wordt. Zeker is, dat je dit niet kunt invoeren in het almachtige Aerius.

32.000 eenden plaatsen en weer ruimen als

stikstofcompensatie

'Compensatie' is dus het toverwoord om projecten vlot te trekken, en creativiteit kan de windmolenbouwers niet ontzegd worden. Eind 2019 kreeg Windkoepel Groen in Flevoland geen vergunning om de bestaande windmolens door grotere te vervangen, wegens die stikstofuitstoot tijdens de sloop en bouw.

Maar Windkoepel Groen ontdekte dat er in de buurt twee eendenboerderijen stonden, met vergunning om flink wat stikstof (met name ammoniak) uit te stoten. Deze boeren wilden die vergunningen wel verkopen aan Windkoepel Groen, want ze waren allang gestopt met eenden kweken. En zo geschiedde.

Voor de zekerheid zette Windkoepel Groen nog wel even 32.000 eenden in die twee leegstaande loodsen, die vervolgens weer geruimd werden om juridisch te onderbouwen dat door het opkopen van die vergunningen de stikstofuitstoot in Flevoland flink beperkt werd. Dit juridische schimmenspel wekte de woede van onder andere de Partij voor de Dieren, maar de bouwvergunning is verleend en ook volgens de antwoorden van toenmalig landbouwminister Carola Schouten op Kamervragen was dit helemaal in orde. Het zijn verwarrende tijden in de groenlinkse droomwereld waar voorvechters van duurzame energie en biodiversiteit samen behoren op te trekken.

'Knip' tussen de bouw en het gebruik van een bouwwerk.

1 Juli vorig jaar won het gezond verstand een stukje terrein terug. Toen trad de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering in werking. Die hanteert nog steeds dezelfde extreem strenge KDW's, maar erkent deels wel het verschil tussen eenmalige en structurele stikstofuitstoot. De wet maakt een 'knip' tussen de bouw (eenmalige uitstoot) en het gebruik (structurele uitstoot) van een bouwwerk. Zodoende krijgen bouw- en sloopprojecten vrijstelling van de stikstofregels. Naar schatting is hiermee de stikstof'crisis' voor de helft van de bouwprojecten in Nederland ineens verdwenen.

Maar bouw is een breed begrip, dat veel meer dan alleen woningen omvat. Ook wegen en grote viaducten vallen er onder. Navraag bij duurzame energie consultancy Pondera leert, dat de sloop en bouw van windmolens inderdaad ook

onder deze bouwvrijstelling valt. Wie een windpark op land (op zee gelden weer andere regels) wil uitbreiden, hoeft dus sinds juli vorig jaar niet meer op zoek naar uittredende eendenboeren of andere uitvluchten.

Maar daar komt Vollenbroek weer…

Althans….. als de bouwvrijstelling standhoudt. Binnen de branche wordt daar aan getwijfeld, omdat milieuactivisten de juridische messen al weer aan het slijpen zijn. Serieprocedeerder Johan Vollenbroek van Mobilisation for the Environment (MOB), die de stikstof'crisis' triggerde door met succes het PAS aan te vechten, noemt op zijn blog de nieuwe Stikstofwet een PAS 2.0. Volgens hem is de bouwvrijstelling in strijd met de Europese Habitat-richtlijn, waaraan de Natura2000-gebieden hun onaantastbare beschermingsstatus ontlenen.

Om daar een zaak van te maken, moet je altijd een concreet project kiezen om je pijlen op te richten, en Vollenbroek heeft dat nu gedaan met de bouwvrijstelling voor het Porthos-project. Dit behelst het aanleggen van een pijpleiding voor CO2 van de Rotterdamse haven naar de Noordzee om afgevangen CO2 op te slaan in lege gasvelden twintig kilometer uit de kust. 28 maart was het hoger beroep, de uitspraak volgt uiterlijk in juni. Vollenbroek hoopt op deze manier het gezond verstand weer een zware slag toe te brengen, en een Stikstof'crisis' 2.0 te veroorzaken.

Tragische messias

Vollenbroek heeft er een handje van om zich te presenteren als een soort tragische messias, iemand die slechts op aarde is om het hogere doel van de natuurbescherming te dienen, of hij dat nu leuk vindt of niet. Zo ook op zijn blog:

'MOB kan niet anders dan de juridische aanpak van stikstofemissies nog 'op te gaan toeren'. Nederland blijft hierdoor nog vele jaren op het stikstofslot met schade voor de economie. Hoe is dit nu mogelijk 2,5 jaar na de PAS-uitspraak van Raad van State?'

Je kan dit ook anders zien: Alles moet desnoods kapot om aan de sacrosancte Kritische Depositie Waardes te voldoen, die in de ons omringende landen vele malen hoger liggen.

Arnout Jaspers *schrijft wekelijks een verrassende column of artikel voor Wynia's Week. Nader kennismaken met Arnout Jaspers? Bekijk* ***de video*** *of beluister* ***de podcast****.*

Bent u al supporter van Wynia's Week? Van harte welkom? Doneren kan ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***